

III INTERNATIONAL SCIENCE CONFERENCE ON E-LEARNING AND EDUCATION

Abstracts of III International Scientific and Practical Conference

Lisbon, Portugal
February 2 – 5, 2021

Library of Congress Cataloging-in-Publication Data

UDC 01.1

The III International Science Conference on E-Learning and Education, February 2 – 5, 2021, Lisbon, Portugal. 390 p.

ISBN - 978-1-63684-354-4

DOI - 10.46299/ISG.2021.I.III

EDITORIAL BOARD

<u>Pluzhnik Elena</u>	Professor of the Department of Criminal Law and Criminology Odessa State University of Internal Affairs Candidate of Law, Associate Professor
<u>Liubchych Anna</u>	Scientific and Research Institute of Providing Legal Framework for the Innovative Development National Academy of Law Sciences of Ukraine, Kharkiv, Ukraine, Scientific secretary of Institute
<u>Liudmyla Polyvana</u>	Department of Accounting and Auditing Kharkiv National Technical University of Agriculture named after Petr Vasilenko, Ukraine
<u>Mushenyk Iryna</u>	Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of Mathematical Disciplines , Informatics and Modeling. Podolsk State Agrarian Technical University
<u>Oleksandra Kovalevska</u>	Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs Dnipro, Ukraine
<u>Prudka Liudmyla</u>	Odessa State University of Internal Affairs, Associate Professor of Criminology and Psychology Department
<u>Slabkyi Hennadii</u>	Doctor of Medical Sciences, Head of the Department of Health Sciences, Uzhhorod National University.
<u>Marchenko Dmytro</u>	Ph.D. in Machine Friction and Wear (Tribology), Associate Professor of Department of Tractors and Agricultural Machines, Maintenance and Servicing, Lecturer, Deputy dean on academic affairs of Engineering and Energy Faculty of Mykolayiv National Agrarian University (MNAU), Mykolayiv, Ukraine
<u>Harchenko Roman</u>	Candidate of Technical Sciences, specialty 05.22.20 - operation and repair of vehicles.

74.	Сидоренко Л. КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЯ ЯК НОВА ОСВІТНЯ ФОРМА У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	307
75.	Суліцький В.В. СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ПОВТОРНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ	310
76.	Трофімчук В.М., Трофімчук Л.О., Дідик В.А. ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ХМАРНОГО СЕРЕДОВИЩА GOOGLE CLASSROOM ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ»	315
77.	Шапран Ю., Шапран О., Шапран О. ПЕРСПЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СМАРТ ТЕХНОЛОГІЙ В СУЧАСНІЙ УНІВЕРСИТЕТСЬКІЙ ОСВІТІ	320
78.	Шевченко І.Ю. ЕЛЕКТРОННИЙ КУРС-РЕСУРС ЯК ЗАСТОСУНОК ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ	326
79.	Шопіна М.О., Якунін Я.Ю. ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ	328
PHARMACEUTICAL SCIENCES		
80.	Огарь С.В., Шульга Л.І., Губченко Т.Д. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ ДИСТАНЦІЙНИХ КУРСІВ З ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ	332
PHILOLOGICAL SCIENCES		
81.	Davydenko N.V. АНГЛОМОВНА МЕДИЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: АНАЛІЗ, ІСТОРІЯ СТАНОВЛЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ	334
82.	Derik I. JAIL SLANG IN LINGUISTICS	339

СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ПОВТОРНОГО КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІМИ

Суліцький Вадим Володимирович

кандидат психологічних наук, доцент

Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Вік від 14 до 18 років можна охарактеризувати як період стрімких психологічних, фізіологічних і соціальних змін в особистості. В залежності від індивідуальних соціально-психологічних характеристик неповнолітнього дані зміни можуть проявлятися з різною інтенсивністю. Тому, стійкий вплив того чи іншого негативного чинника в даний період може призвести до вчинення підлітками кримінального правопорушення. Незважаючи на те, що у своїй більшості юнаки та дівчата, після вчинення свого першого кримінального правопорушення, не планують повторно вчиняти протиправні дії, проте, подальший вплив на них таких чинників як високий рівень агресивності, недостатнє матеріальне забезпечення та наявність певного негативного шаблону дій («злочин, як один із варіантів виходу з важкої життєвої ситуації»), невизнання своєї провини, можуть завадити їх майбутньому виправленню та формуванню у них правослухняної поведінки. Орієнтуючись на неповнолітніх, важливо застосовувати позитивний профілактичний вплив, який дозволить підліткам, які перебувають на етапі переходу до самостійного життя та прийняття важливих життєвих рішень, не вдаватися до імпульсивних вчинків і піддаватися негативним впливам близького соціального оточення.

Аналіз наукових джерел свідчить, що проблеми делінквентної поведінки неповнолітніх вивчали вітчизняні та зарубіжні науковці. Серед них ми можемо визначити таких, як О. Беца, В. Бурлаков, С. Горенко, В. Горіхів, В. Джемс, А. Долгова, А. Зелінський, О. Колб, Е. Кречмер, А. Лічко, Н. Максимова, О. Неживець, В. Павлов, У. Пірс, В. Пирожков, В. Синьов, А. Степанюк, Х. Шелдон та інші. Вченими були досліджені питання: профілактики кримінальних правопорушень і злочинів, які вчиняють неповнолітні; ресоціалізації засуджених у місцях позбавлення волі [3]; загальні проблеми ресоціалізації неповнолітніх у межах пенітенціарної педагогіки та виховного процесу [4]; соціально-психологічних і соціально-педагогічних напрямів впливу на ресоціалізацію підлітків [5]. Особливої уваги заслуговують наукові праці Т. Журавель, І. Яковець, О. Янчука з проблем адаптації пробаційних програм і оцінки ризиків вчинення повторних кримінальних правопорушень серед неповнолітніх, які знаходяться на обліку в повноважених органах філіях Державної установи «Центр пробації» [6; 7].

У своєю чергу, запобіганню насильницьким злочинам правоохоронними органами присвячені праці А. Алексєєва, В. Баранова, С. Галахова, А. Шевченко, Т. Шевчука, В. Шендрика, Б. Штейнбрика, О. Юхна та ін. [2]

Щодо профілактики рецидиву кримінального правопорушення, однією з найбільш обґрунтованих точок зору є бачення О. Яковлева, який виділяє три рівня попередження злочинів:

- 1) загально-соціальну профілактику, тобто попереджувальну діяльність, що здійснюється у суспільстві в цілому;
- 2) профілактику у соціальних групах і колективах;
- 3) індивідуальну профілактику (ранню та безпосередню) [9].

Виокремлюють також четвертий рівень – профілактику кримінальних правопорушень на регіональному або галузевому рівні [1].

Незважаючи на те, що проблемі соціальної профілактики протиправної поведінки присвячена значна частина наукових праць як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, тема запобігання кримінальним правопорушенням ще мало вивчена та потребує додаткових досліджень, спираючись на основні положення закону України «Про пробацію» [8], аналізу ефективності наявних пробаційних програм і програм для попередження повторної (рецидивної) злочинності, від яких великою мірою залежить соціально-педагогічна й психологічна робота з підлітками.

Через аналіз чинників, які спонукають підлітків на вчинення повторного кримінального правопорушення, ми проаналізували пробаційні програми щодо формування у засуджених усвідомленого ставлення до каяття, совісті, толерантності й відповідальності за власні вчинки.

Аналізуючи первинне дослідження проблеми на базі уповноважених органів філій Державної установи «Центр пробації» у Києві та Київській області, нами були виділені такі основні чинники ризику вчинення неповнолітніми повторного кримінального правопорушення як: високий рівень вербальної та невербальної агресивності, матеріальні труднощі та недостатній соціальний досвід у вирішенні побутових конфліктних ситуацій, невизнання власної провини, зневажливе ставлення до жертви. А це, у свій час, заважає майбутньому виправленню та ресоціалізації підлітків, які перебувають у конфлікті з законом. Саме тому, пробаційні програми, що використовуються в Центрах пробації, були розраховані на неповнолітніх, які перебувають на етапі переходу до самостійного життя та прийняття важливих життєвих рішень, схильні до імпульсивних вчинків і часто підпадають під вплив інших людей, які мають кримінальну спрямованість.

Основною засадою запропонованою нами методики, було створення оптимальних позитивних можливостей, завдяки яким неповнолітні сформуvalи уявлення про:

- загально-суспільні цінності та права людини;
- шляхи мирного врегулювання конфліктних ситуацій;
- можливість відстоювати власну думку без використання як прямої, так і непрямой агресії;
- можливості йти на компроміс, використовуючи навички спілкування, діалогу, активного слухання, словесно аргументуючи свою позицію.

Навчитися:

- накопичувати власний життєвий досвід, робити аналіз своїм вчинкам для недопущення помилок у майбутньому;
- розширювати своє уявлення про світ;
- вдосконалювати власний «внутрішній світ»;
- ставити перед собою цілі та шукати шляхи їх покрокового втілення в життя, аналізуючи свої сильні та слабкі сторони;
- груповій роботі, що допомагає розвинути навички співпраці, конструктивного обміну думками та поглядами, приміряти на себе різні соціальні ролі, адекватно реагувати на критику та шукати можливості досягнення злагоди.

Ефективність програми «Профілактики злочинної поведінки та повторної злочинності» перевірялася за допомогою двох анкет:

1. «Актуальність форм і методів впливу пробаційних програм», що спрямована на виявлення обізнаності учасників занять щодо питань і навичок, які будуть представлені, вивчатися та практично відпрацьовуватися в ході реалізації програми.

2. «Оцінка ефективності впливу», що направлена на оцінку зміни рівня обізнаності щодо інформації структурних блоків пробаційних програм.

На другому етапі було проведене анкетування в уповноваженому органі філії Державної установи «Центр пробації» у м. Києві та Київської області. В ньому взяли участь 210 засуджених, серед яких 140 осіб чоловічої статі й 70 осіб жіночої статі. Вік досліджуваних складав від 14 до 18 років.

Так, проведення методики «Агресивна поведінка» (за Є. Ільїним та П. Ковальовим) визначило рівень агресивності серед підлітків. Це показник дозволив встановити наскільки рівень агресивності змінився після проведення занять із пробаційних програм. У ході опитування були отримані такі результати: високий рівень агресії у засуджених виявлений не було; середній рівень агресії мали 20 респондентів (юнаки – 17; дівчата – 3); низький рівень агресії спостерігався в 190 осіб. При чому, високий рівень припадав саме на вербальну агресію, невербальна агресія у досліджуваних була повністю усунена. Таким чином, більша частина опитуваних позбулася високого або ж середнього рівня агресії. Це свідчить про ефективність запропонованих пробаційних програм.

Результати анкети «Ризики повторного (рецидивного) правопорушення у підлітків, які перебувають у конфлікті з законом» були узагальнені відносно до основних категорій, що демонстрували основні напрями ставлення порушника до кримінального правопорушення, потерпілого, їх рівень соціального включення та плани на майбутнє.

Так, показники ставлення до праці неповнолітніми, які мають конфлікт із законом, змінилися у позитивний бік. Якщо до проведення тренінгу 38%

респондентів негативно ставилися до праці, то, через місяць після проведення соціально-педагогічної роботи, це показник становив – 6%.

Якщо досліджувати чинники усвідомлення неповнолітнім свого кримінального правопорушення («Як ви ставитесь до вироку суду?»; «Як Ви вважаєте, чи справедливий до Вас вирок суду?»; «Чи визнаєте ви завдану вами шкоду потерпілому?»), після проведення тренінгу: 87% респондентів дали відповідь – погоджуюся, 10% - погодилися, але жалілися на великий строк покарання; 3% - не дали однозначної відповіді; на питання «Як Ви вважаєте, чи справедливий до Вас вирок суду?», відповіли: так – 81%; так, але можна було б дати строк менше – 10% респондентів; 9% - не захотіли давати відповідь. На питання «Чи визнаєте ви завдану вами шкоду потерпілому?» отримали такі відповіді: так, визнаю та відшкодную – 140 осіб; ні, але відшкодную – 70 осіб. При цьому, на питання «Як ви ставитесь до свого злочину?» 204 опитаних дали відповідь: «Каюсь».

У ході анкетування також були отримані такі результати:

- у загальному молоді люди обізнані з правами й обов'язками громадянина, проте їх знання не є повними або ж є «перекрученими»;
- опитаним було властиве стереотипне мислення відносно фактичної безкарності особи, яка не досягла 18-ти річного віку;
- підлітки не знають про те, що певні їх дії підпадають під визначення кримінального правопорушення та передбачають певне покарання;
- неповнолітні мають бажання відшкодувати заподіяні збитки потерпілому;
- більшість (85%) виправдовують свої протиправні вчинки такими поняттями як життєві обставини, захист честі та гідності родини тощо;
- підліткам притаманне агресивне ставлення до навколишнього середовища (агресія в основному має прихований характер, а тому, їх легко можна «вивести з себе»);
- неповнолітнім майже не відомі методи заспокоєння, саморегуляції. Це стало відомо під час проведення занять пробаційних програм);
- підлітки не мають достатнього досвіду щодо вирішення складних життєвих, конфліктних ситуацій.

Після проведення занять із пробаційних програм, ми отримали зворотній зв'язок від учасників. В анкеті ми пропонували досліджуваним записати рефлексію та вказати що змінилося в власних відповідях, помітивши це іншим кольором. У результаті аналізу наданих відповідей з боку респондентів, ми встановили, що заняття допомогли неповнолітнім:

- розширити свій кругозір;

- замислитися стосовно побудови свого життєвого плану;
- зрозуміти потребу працювати та приносити користь країні;
- змінити ставлення до найближчого соціального оточення.

Деякі рекомендації, що були отримані в ході тренінгу неповнолітніми, вони планували використовувати в подальшому своєму житті.

Загалом, Анкета «Оцінка ефективності впливу» показала збільшення знань і вмінь учасників, в передбачених напрямках пробаційної програми на 79%.

Таким чином, після завершення занять, підлітки: краще пізнали себе; стали більш упевненими у власних силах; сформували негативне ставлення до агресії, насильства та проявів порушення прав інших людей; усвідомили ризики протиправної поведінки; навчилися робити власний, корисний для них, вибір життєвого шляху; навчилися не допускати помилок минулого та проєктувати їх на майбутнє. Проте, не зважаючи на результативність даної програми, проблема соціальної профілактики повторних кримінальних правопорушень серед підлітків залишається актуальною та тому потребує подальшого вивчення.

Список літератури:

1. Зайченко М.В. Діагностика та корекція делінквентної поведінки учнів. *Соціальна педагогіка*. Київ, 2010. № 2. С. 41–55.
2. Змановская Е.В. Девиантология и делинквентное поведение. Психология отклоняющегося поведения. Москва : Академия, 2004. 270 с.
3. Кудрявцев В.Н. Генезис злочину: досвід кримінологічного моделювання. Москва, 1998. 125 с.
4. Журавель Т.В. Методики та інструменти роботи з неповнолітніми, які перебувають в конфлікті з законом : навчально-методичний посібник. Київ, 2017. 291 с.
5. Електронний ресурс. Пробаційні програми для неповнолітніх. URL: https://www.probation.gov.ua/?page_id=150 (дата звернення: 28.01.2021).
6. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право». – Приватний вищий навчальний заклад «Львівський університет бізнесу та права», Національний університет «Львівська політехніка», Львів, 2018.
7. Яковлев А.М. Индивидуальная профилактика преступного поведения. - Горький, 1977. С.5.
8. Блувштейн Ю.Д., Зырин М.И., Романов В.В. Профилактика преступлений. Минск, 1986. С.27.
9. Електронний ресурс. Пробація України. URL: <http://www.probation.gov.ua/> (дата звернення: 29.01.2021).